

Høring om ny byggteknisk forskrift, TEK17

Møte med Kommunal- og moderniseringsdepartementet 21.02.2017

Deltagelse

Arkitektbedriftene i Norge (AiN)	Norske arkitekters landsforbund (NAL)	Rådgivende ingeniørers forening (RIF)
Egil Skavang, adm.dir Solveig Dahl Grue, utviklingssjef Berit Solli, kommunikasjonsrådgiver	Alexandria Algard, president Camilla Moneta, fagsjef	Ari Soilammi, utviklingssjef Pål Kjetil Eian, seksjonsleder bygningfysikk i Norconsult AS (ekspertråd v/RIF)

Introduksjon og bakgrunn

Representerte organisasjoner og bransjer

Arkitektbedriftene i Norge (AiN) er bransje- og arbeidsgiverorganisasjonen for kontorer med praktiserende arkitekter, landskaps- og interiørarkitekter i Norge. AiN organiserer ca 90 % av landets arkitektbedrifter, bestående av 600 firma med ca 5.000 ansatte.

Norske arkitekters landsforbund (NAL) er den fagideelle medlemsorganisasjonen for arkitekter i Norge. Medlemmene omfatter cirka 4000 arkitekter i privat og offentlig sektor, samt cirka 500 studenter.

Rådgivende Ingeniørers Forening (RIF) er en frittstående bransjeforening for kunnskapsbedrifter med virksomhet innenfor rådgivning, planlegging og prosjektledelse i bygg- og anleggsnæringen. De om lag 185 RIF-bedriftene sysselsetter til sammen over 10.000 personer i Norge.

Hvorfor engasjerer vi oss?

NAL og AiN har gått sammen om å avgi et felles høringsinnspill til forslag til TEK17, da forskriften er en premissgiver for utøvelsen av arkitektfaget og påvirker rammebetingelsene for arkitektbransjen.

RIF har avgitt en egen høringsuttalelse, med bidrag fra sine ekspertgrupper innen de ulike fagområdene. TEK er en av de viktigste regelsettene for byggenæringen og gir store føringer for praksis i RIFs medlemsfirmaer.

NAL og AiN støtter myndighetenes intensjon med å forenkle og tydeliggjøre forskriften, men er ikke enige i de konkrete endringene som foreslås. Forslaget til TEK17 vil føre til reduserte bo- og boligkvaliteter, økte samfunnsforskjeller og en svekket bærekraftig utvikling.

RIF anbefaler at TEK17 må støtte opp den overordnede målsetningen i stortingsmelding 28 «Gode bygg for et bedre samfunn». I forslag til TEK17 vil forenklingforslagene gi til dels motsatt effekt. TEK17 vil medføre gode bygg for noen av de som *bygger* byggene, men ikke gode bygg for de som *braker* byggene.

Hvordan har vi arbeidet?

Arkitekt- og ingeniørprofesjonen har et sentralt ansvar i samfunnsbyggingen. Gjennom sin yrkesutøvelse skal arkitekter og rådgiver sikre en bærekraftig samfunnsutvikling, samt skape nye kvaliteter med verdi for ettertiden. Av den grunn har det vært vesentlig å ha en tett dialog med ulike aktører i utarbeidelsen av høringsuttalelsen - herunder bransjeorganisasjoner, interessegrupper, myndigheter og forsknings-/undervisningsmiljøer.

Helhetsvurdering av TEK 17 v/NAL og AiN

Positive til forenklinger

KMDs instruks til DiBK har vært å gjennomgå dagens TEK for å sikre et enklere og tydeligere regelverk. NAL og AiN er positive til intensjonen, men er uenige i de konkrete tiltakene.

Forvaltningsansvaret for boligkvalitet

Med forslaget til TEK17 forlater Staten sin egen praksis med å bruke lovverket som et verktøy for en positiv samfunnsutvikling. Ansvar for å ivareta grunnleggende boligkvaliteter tenkes overført fra myndighet til privat sektor. Forsvarlig boligkvalitet som et felles gode står i fare for å gå tapt.

Konsekvensene ved ny boligstandard

NAL og AiN registrerer at summen av endringer i TEK17 åpner for etableringen av en ny standard for treromsleiligheten, med et areal på 50 m². Endringene i forskriften er en del av en utvikling, der boarealet til de små boenhetene stadig reduseres. Med TEK17 har myndighetene gått for langt. Treromsleiligheten på 50 m² er verken en fullverdig eller forsvarlig bolig for en familie.

Å kutte i kravene til boareal, funksjonalitet, oppbevaringsplass, dagslys, utsyn og uteoppholdsarealer, er en korttenkt strategi. Det leder til økt trangboddhet, helseplager, sosiale samfunnsforskjeller samt ustabile bomiljø.

Mangelfullt utredningsgrunnlag

Innføringen av en ny revisjon av teknisk forskrift skal være fundert på et komplett og forsvarlig utredningsgrunnlag. DIBKs samfunnsøkonomiske analyser til TEK17-arbeidet er mangelfulle. Analysene belyser ikke i tilstrekkelig grad forholdet mellom byggekostnadsbesparelser vs. de samfunnsøkonomiske konsekvensene ved endringene. Vi er sterkt bekymret for at myndighetene nå er i ferd med å innføre en ny TEK, der de samfunnsøkonomiske, miljømessige og helsemessige konsekvensene ikke er tilstrekkelig kartlagt.

Bærekraft

Forslag til TEK17 følger ikke opp de nasjonale målsettingene for en bærekraftig utvikling. I et bærekraftig perspektiv, forutsettes det at bygg som realiseres i dag skal planlegges på en slik måte at de kan rehabiliteres, ombygges og transformeres med minst mulig belastning for miljøet. TEK17 legger imidlertid sterke begrensninger på fleksibiliteten og funksjonaliteten i fremtidig byggeri. Dette vil igjen få samfunnsøkonomiske konsekvenser for verdien, bruksverdien, levetiden og gjenbruksevnen til bygningsmassen.

Boligprisene forblir uendret

Det overordnede formålet med forenklingene i TEK17 er at boligene skal bli rimeligere for boligkjøperen. Premissene for utviklingen av boligprisene i dag tilsier imidlertid at TEK17's kostnadstiltak tilfaller boligutviklerne. Det er lite interessant å redusere kostnader gjennom endrede forskriftskrav, hvis dette ikke har en reell betydning for sluttbrukeren og samfunnet. Dersom ikke myndighetene har konkrete tiltak som sikrer at den tiltenkte kostnadsreduksjonen i TEK17 kommer boligkjøperen til gode, vil samfunnet totalt sett kun oppnå dårligere bokvalitet – til uendrede priser.

Ønsker å bidra til en forbedret TEK

NAL og AiN vil gjerne bistå myndighetene med å identifisere forbedringer og kostnadsreducerende grep i TEK'en. Det forutsettes da at dette ikke går på bekostning av bærekraft og bokvaliteter, og at kostnadsreduksjonen kommer samfunnet og brukeren til gode.